

DS SOVIČKA

**DĚTSKÁ SKUPINA PODPORUJÍCÍ ZDRAVÍ ZALOŽENÁ NA
KŘEŠŤANSKÝCH PRINCIPECH**

ZÁKLADNÍ KURIKULÁRNÍ DOKUMENT

(Plán výchovy a péče)

Květen 2020

Mgr. Renata Hromková

Dětská skupina Sovička

DĚTSKÁ SKUPINA PODPORUJÍCÍ ZDRAVÍ ZALOŽENÁ NA KŘESŤANSKÝCH PRINCIPECH

ZÁKLADNÍ KURIKULÁRNÍ DOKUMENT

Zásady podpory zdraví v DS Sovičce - podmínky formálního kurikula:

1. Edukátor podporující zdraví
 2. Věkově smíšená třída
 3. Rytmický řád života a dne
 4. Tělesná pohoda a volný pohyb
 5. Zdravá výživa
 6. Spontánní hra
 7. Podnětné věcné prostředí
 8. Bezpečné sociální prostředí
 9. Participativní a týmové řízení
 10. Partnerské vztahy s rodiči
 11. Spolupráce DS Sovičky s dalšími pedagogickými a jinými odpornými pracovišti
 12. Začlenění DS Sovičky do života organizace YMCA i do života obce
-

DS Sovička se rozhodla podporovat zdraví, přistoupila na určitá filosofická východiska a principy činnosti. Chápe, že zdraví není jen nepřítomnost nemoci, ale že pojem zdraví vychází také z principů organizace YMCA (duše - duch - tělo).

Stěžejním cílem programu **DS Sovička - dětská skupina podporující zdraví založená na křesťanských principech** a jeho kurikula je, aby se děti již od raného dětství naučily postojům, které spočívají v úctě ke zdraví, a praktickým dovednostem chránícím zdraví.

Zásady DS Sovička - dětská skupina podporující zdraví založená na křesťanských principech

1. RESPEKT K DÍTĚTI A JEHO POTŘEBÁM

- a. Maximální respekt (individuální přístup) – dítě se pohybuje v zařízení zcela samostatně a vybírá si aktivity, které chce dělat, řeší situace samo dle bezpečnostních podmínek dané situace.
- b. Respekt k individualitě s výraznou složkou řízení učitelem – spontánní hra se střídá s řízenou činností podle třídního plánu.

2. KOMUNIKACE

- a. Otevřená partnerská komunikace.
- b. Spíše autoritativní přístup učitele, děti si umí říci, co chtějí a učitel je vyslechne a pomůže jim.

3. VĚKOVĚ SMÍŠENÉ TŘÍDA

- a. Heterogenita se odvíjí dle přihlášených dětí.

4. TĚLESNÁ POHODA A VOLNÝ POHYB

- a. Dostatek volného pohybu, který je pro zdravý vývoj nepostradatelný, protože působí příznivě na celkovou tělesnou i duševní pohodu.
- b. Řízená pohybová aktivita pro zdravý rozvoj pohybového aparátu

5. ZDRAVÁ VÝŽIVA

- a. správná výživa je důležitá pro růst, vývoj, psychickou a fyzickou výkonnost a obranyschopnost
- b. je zajišťována rodiči, školením v rámci týdne zdraví a dalších akcí v RCY zaměřených na výživu dětí i dospělých

6. ZDRAVÉ NÁVYKY (K JÍDLU, K HYGIENĚ ...)

- a. sebeobsluhu a zdravé stravování.

- b. hygiena spojená s jídlem

7. SPONTÁNNÍ HRA

- a. v herně - hodnotí se nápaditost a délka
- b. na hřišti

8. PROŽITEK

Kategorie pro pozorování terénu, která hodnotí viditelný projev prožitku dětí.

- a. nadšení
- b. spokojenost

9. PODNĚTNÉ VĚCNÉ PROSTŘEDÍ

Kategorie se zaměřuje na uspořádanost, systematicčnost a podnětnost prostředí.

10. BEZPEČNÉ SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

Kategorie se zabývá klimatem třídy, sociálními vztahy mezi dětmi a učitelem a mezi dětmi navzájem.

11. PARTICIPATIVNÍ A TÝMOVÉ ŘÍZENÍ

Kategorie sleduje důraz dětské skupině na zapojení dětí do rozhodování o činnostech a chodu kolem nich. Sleduje také, jak si děti dokáží společně hrát, pomáhat si, jak dokáží spolupracovat.

12. SAMOSTATNOST DĚTÍ

Kategorie sleduje, jak jsou děti v průběhu pobytu v dětské skupině vedeny k samostatnosti, z hlediska sebeobsluhy, seberealizace a vlastního myšlení.

13. PARTNERSKÉ VZTAHY S RODIČI (KOMUNIKACE S RODIČI, INFORMACE PRO RODIČE)

Kategorie se zaměřuje na vztahy s rodiči. V kurikulárních dokumentech jde o důraz kladený na tento vztah. Z hlediska vlastního pozorování jsem si všimla informací pro rodiče na nástěnkách a vlastních rozhovorů s rodiči při předávání dětí.

14. PEČUJÍCÍ OSOBA PODPORUJÍCÍ ZDRAVÍ

V dětské skupině hraje velkou roli pečující osoba, která má své kvality a je jednotícím činitelem celé dětské skupiny. Děti se od ní učí nápodobou dobrého vzoru.

15. RYTMICKÝ ŘÁD DNE A ROKU

Kategorie sleduje, jak je v kurikulech postaven řád dne a roku a při pozorování, jak jej mají děti zažitý v praxi. Jednou z podmínek dětské skupiny podporující zdraví je dodržování pravidelného uspořádání dne, tak aby mohly být uspokojovány individuální potřeby dětí, byl prostor pro pružné rozhodování a vzájemnou informovanost a komunikaci s rodiči.

RYTMICKÝ ŘÁD DNE A ROKU

Je založen na křesťanských základech a vychází z židovsko - křesťanských tradic. Základ tvoří principy organizace YMCA.

DS Sovička - dětská skupina podporující zdraví založená na křesťanských principech

stanovuje a dodržuje taková rámcová pravidla uspořádání života a dne, která zabezpečují rytmický řád a umožňují edukátorovi uspokojovat individuální potřeby dětí, pružné rozhodování, vzájemnou informovanost a komunikaci s rodiči. Sladit a vzájemně vyvážit potřebu svobody a potřebu řádu je podmínkou zdravého vývoje dítěte v předškolním věku.

RYTMICKÝ ŘÁD DNE

- úvodní část postupný příchod dětí do DS

- přirozené přivýkání si prostředí DS
- samostatná přirozená hra
- přivítání se a pozdravení se
- **hlavní část**
 - pohybové aktivity kontaktní, zahřívací, aerobní, relaxační apod.
 - námětové hry
 - výtvarná činnost dle daného tématu a námětu
 - přirozený pohyb venku na hřišti
 - hudební aktivita zasazená do tématu dne
 - pohybová aktivita s hudebním doprovodem
- **závěrečná část**
 - klidová relaxační část
 - práce s textem, skládačkami
 - aktivní činnost dle přání dětí
 - volná herna
 - postupný odchod a rozloučení se

RYTMICKÝ ŘÁD ROKU

- **rytmický řád roku je dělen na čtyři roční období (na čtvrtletí)**

1. podzim

Úvodní tematický celek je zaměřen především na nenásilnou a pro dítě co nejpříjemnější adaptační dobu. Sleduje vytváření většinou prvního dětského kolektivu a zabudovávání si domluvených srozumitelných a přijatelných pravidel. Je zaměřen nejen na kalendářní část roku, ale pokouší se vhodnou formou monitorovat důležité události v liturgického období (poděkování za úrodu - dožínky, padající listí = konečná fáze života a témata vzájemné pomoci, sounáležitosti a obdarovávání apod.)

září

1. Pojd' dál mezi nás, ty jsi náš kamarád - úvodní seznámení
2. Hurá s kamarády si mohou hrát - postupná tvorba dětského kolektivu
3. Ve školce je spousta zajímavých věcí - nenásilná adaptace na prostředí školky

4. Sv. Václav - každý může být čestný a dobrý kamarád

říjen

1. Hurá sklízíme úrodu - poznáváme živou přírodu
2. Poděkování za úrodu - dožínky - potraviny nejsou samozřejmost, potraviny z přírody jsou většinou zdravé
3. Hurá podzim - i na podzim je v přírodě hezky, pouštění draků apod.
4. Příběh sv. Františka z Assisi

listopad

1. Podzim je krásně barevný - učíme se barvy
2. Strom svléká své šaty - listí - i já se umím svléci
3. Příroda se připravuje na zimu - období klidu - relaxační hry, dechové techniky
4. Sv. Anežka Česká - pomáháme si navzájem, povídání o nemocech

2. zima

Setkání v zimě jsou věnována především času adventnímu a času vánočnímu, ale také povídání si o zimních sportech, nutnosti zdravé stravy a prevenci před nemocemi.

prosinec

1. Mikuláš rád pomáhá - také to umím
2. Sv. Lucie - povídání o pravidlech, o pranostikách
3. Ovečka jde do Betléma - adventní čas
4. Čas vánoční - vánoční besídka

leden

1. Tři králové - lidové zvyky, písnička
2. Bude zima bude mráz - ochrana zvířat v zimě
3. Padá snížek na louky - vločka, podoby vody
4. Sněhulák - tvary (kulatý, šišatý)

únor

1. Běžela liška po ledu - zimní spánek zvířat
2. Masopust - výroba masky, slavnost i pro rodiče
3. Stopy ve sněhu - výroba stop nohou

4. Hromnička - svatá rodina - výroba svíčka, symbol světlo = dobro, tma = zlo

3. jaro

Jaro je doba zrození, růstu, rozkvětu, plnosti života - tak jako naše děti. Z toho „pučení“ vychází mnoho lidových tradic spojených s tímto ročním obdobím. K jaru patří samozřejmě oslava křesťanských svátků znovuzkříšení Krista - velikonoce.

březen

1. Doba postní - povídání o zdravých a nezdravých potravinách
2. Přinášení léta – děvčata chodila po vsi s koledami a říkadly
3. Velikonoce - zmrtvýchvstání Krista
4. Velikonoce - lidové tradice - přivítání jara

duben

1. Mláďata na jaře - povídání si o mláďatech (kráva - tele apod.)
2. Pohyb na čerstvém vzduchu - sportovní den - dětská olympiáda !
3. Krásný motýl - housenka, kukla, motýl
4. Rostliny - zasadíme řeřichu a pozorujeme ji

květen

1. 1. máj - stavění májky - strážný duch školičky (obce)
2. Letnice - Jízda králů - výroba koně
3. Letnice - čištění studánek, povídání si o vodě a nutnosti udržovat vodu v čistotě
4. Den matek - výroba kytičky pro maminku

4. léto

Léto je období, které inspiruje barvami, plností života a aktivitou. Pokud to jde, užíváme si sluníčka a pohybu na čerstvém vzduchu. Tematicky se věnujeme i živočišné síle, která je s létem spojena, ale kterou musíme umět také zvládat - umím pomáhat kamarádovi, zvládám společenská pravidla.

červen

1. Slunovrat - rovnodennost - povídání o dnu a o noci
2. Člověk - povídání o těle, části těla, v zdravém těle zdravý duch
3. Pohyby zvířat - taky umím skákat, běhat, lézt - cvičení na říkadla o zvířatech

4. Jsem šikovný školáček - podívej co jsem se vše naučil - besídka pro rodiče

červenec

1. Letní sporty – hry a radovánky venku, radost z letní přírody
2. Doprava – co všechno jezdí, létá a pluje. Bezpečnost na ulici
3. Výlet do vesmíru - sluneční soustava, planeta Země
4. Ochrana přírody – co můžu udělat pro zdraví naší planety - recyklace, kompostování, šetření zdroji

srpen

1. Moje město – výlety do okolí RCY, poznávání Prahy, historie a přírodní krásy města
2. Cesta kolem světa – poznávání jiných kultur a národů, exotická zvířata
3. Prázdniny u vody – voda a vodní svět, moře a dovolená

Klíčové kompetence a jeho oblasti:

Kompetence k učení	Rozumí holistickému pojetí zdraví, pojmům podpory zdraví a prevence nemocí
Kompetence k řešení problémů	Uvědomuje si, že zdraví je prioritní hodnotou
Kompetence komunikativní	Dovede řešit problémy a řeší je
Kompetence sociální a personální	Má vyvinutou odpovědnost za vlastní chování a způsob života
Kompetence činnostní a občanské	Posiluje duševní odolnost

Dítě a jeho tělo - oblast biologická

- lidské tělo a aktivní pohyb
- sebeobsluha
- zdravá výživa
- bezpečnost a ochrana zdraví

Dítě a jeho psychika - oblast psychologická

- poznávání
- prožívání

- sebezpečení

Dítě a ten druhý - oblast interpersonální

- respekt a tolerance
- komunikace
- spolupráce

Dítě a společnost - sociálně kulturní oblast

- rodina a domov
- školička a další pedagogické instituce
- obec a země

Dítě a svět - oblast environmentální

- souvislosti
- vývoj a změna
- rozmanitost a ovlivňování člověkem

Kompetence podpory zdraví u dítěte předškolního věku

1. Dítě a jeho tělo - oblast biologická

1. má základní poznatky o lidském těle a jeho funkcích

- rozvíjet všechny smysly - hmatem pozná povrch, zrakem sleduje pohyb končetin a koordinuje je, po čichu pozná některé potraviny, dle vůně identifikuje známá jídla, ovoce...
- zná názvy částí těla, smyslových orgánů, některých vnitřních orgánů a jejich funkcí
- rozlišovat bolest a lokalizovat ji - dovede lokalizovat místo bolesti a pokouší se popsat druh bolesti
- mít představu jakého je pohlaví - na pokyn se zařadí do skupiny stejného pohlaví, dle obrázku rozezná pohlaví

- e. ví, že se vše v čase vyvíjí - ví jak probíhá život člověka z hlediska růstu, učí se znát funkci hodin, ví jak, se mění příroda a počasí během roku

2. Vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím, tělesným ale také duševním, a že tyto potíže spolu mohou souviset

- a. ztotožnit se s podobou svého těla a s vlastním pohlavím - nezesměšňuje své tělo ani tělo druhých
- b. mít povědomí o proměně těla nemocí či úrazem - hry na téma nemoc, úraz a léčení
- c. vědět o nutnosti přizpůsobit své chování v době nemoci či úrazu a při ošetřování
- d. mít představu, že city souvisí s tělesnými projevy - emoce - strach, smutek, vztek, radost
- e. uznávat práva druhých - dovede ustoupit, neposmívá se

3. Rozumí tomu, že způsob se chová a žije, má vliv špatný nebo dobrý na jeho zdraví

- a. vědět o nutnosti udržování svého těla ve zdraví - ví, že se dá předcházet nemoci, ví, proč se chodí k lékaři
- b. mít potřebu čistého zevnějšku a úpravy - umí se základně během dne upravit
- c. hodnotit své chování - í kdy se chová špatně a kdy správně
- d. vědět, že více možností řešení konfliktů - v mezích dohodnutých pravidel
- e. zná dohodnutá pravidla v skupině - dokáže pojmenovat pravidlo, které bylo porušeno, hračky úmyslně nerozbíjí, odpadky odhazuje do určených nádob, je šetrné k věcem, které používá

4. Rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat a ty které mohou zdraví poškozovat

- a. vědět o významu dodržování osobní hygieny pro zdraví - ví proč se myjeme, proč si čistíme zuby, proč musíme dodržovat hygienu na toaletě
- b. vědět o riziku nadměrného používání audiovizuálních přístrojů - umí si vybrat alternativní druhy zábavy
- c. hodnotit chování své a chování druhých - nebojí se přiznat chybu, umí se omluvit
- d. vědět, že každá lidská aktivita přináší důsledky a má přímý vztah k jeho zdraví i zdraví ostatních lidí - ví proč třídí odpad, nezanechává po sobě odpadky, neničí svévolně vybavení školky

- e. ví, že každá lidská aktivita přináší důsledky a má přímý vliv na přírodu - dodržuje pravidla chování v přírodě, chová se šetrně k životnímu prostředí

5. Má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát

- a. vědět, že se tělo v průběhu času mění
- b. chtít rozumět okolnímu světu, tomu co vidí, slyší, hmatá, pociťuje - klade otázky a přiměřenou formou se dožaduje odpovědi
- c. rozlišovat a pojmenovat vlastnosti a kvalitu věcí a vztahy mezi nimi (barva, tvar, povrch, množství, velikost ...)
- d. umět srozumitelně vyjádřit myšlenku, formulovat otázku - nenahrazuje slova gesty, snaží se vyjádřit svůj názor, klade srozumitelné otázky, dovede vyjádřit své potřeby a přání
- e. vědět, jak lidé žili dřív - hraje lidové hry, zná lidové písně a říkanky, zná některá řemesla minulosti
- f. má povědomí o rozdílech mezi živou a neživou přírodou a o základních podmínkách pro existenci života - jak rostliny a živočichové mohou přijít o život, rozlišuje, co patří do živé a neživé přírody, ví, které základní podmínky potřebuje rostlina - živočich k životu
- g. pochopit vzájemné vazby v konkrétním životním celku (ekosystému) - řekne, kdo a proč žije nebo roste v určitém přírodním prostředí, zná význam lesa, vody louky apod. pro životní prostředí
- h. umí pozorovat dění kolem sebe a jejich změny a vztahy - dovede dokončit začatý příběh, umí řadit obrázky podle posloupnosti děje
- ch. zajímat se o odpovědi i na otázky přesahující běžný lidský život - co bylo, bude

6. Má vytvořenu představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka

- a. zná, co mu pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, zná důsledky požívání některých látek pro zdraví - ví o existenci látek poškozujících zdraví, ví, že nesmí trhat neznámé plodiny, nesbírá pohozené injekční stříkačky
- b. vědět, že kontakty s některými dospělými mohou být nebezpečné - v rizikových situacích umí říci ne

7. Uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle řady znaků (pohlaví věku, jazyka, kultury, etnika, rasy, náboženství, sociálního zázemí, atd.)

- a. všímat si věcí, lidí a dějů kolem sebe, sdělovat čeho si všimlo - je zvyklé pozorovat okolí a hovořit o jeho změnách, je zvyklé vyprávět zážitky
- b. chápat, že lidé jsou různí a chovají se různě - neodmítne kontakt s dítětem z důvodu jeho odlišnosti
- c. chápat, že rozmanitost ras a kultur jsou hodnotami - při setkání s lidmi odlišných kultur a ras se umí chovat vstřícně, otevřeně a nebojí se pomáhat
- d. vědět o různorodosti kultur, ras, etnik
- e. vnímá odlišnosti jako přirozený stav - neodsuzuje a nebojí se odlišností

2. Dítě a jeho psychika - oblast psychologická

1. Vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje, nebo poškozuje

- a. neodmítat zdravou stravu - ochutnává a konzumuje jídla zdravé výživy, pokud to hygien. předpisy dovolují a podílí se na přípravě jídel zdravé výživy
- b. přijímat přiměřené množství potravy - má návyk jíst přiměřené porce, nepřejídat se
- c. znát co mu pomáhá být zdravý a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví - nesbírá pohozené injekční stříkačky, netrhá neznámé plody, ví o existenci látek, které poškozují zdraví
- d. hodnotit své chování a chování druhých - nebojí se přiznat chybu, umí přijmout důsledky svého chování, zastane se slabšího
- e. chápat co je pochybení a vědět, že se má odpouštět
- f. vědět, že každá lidská aktivita přináší důsledky a má přímý vztah ke zdraví přírody - dodržuje pravidla chování v přírodě, chová se šetrně k životnímu prostředí

2. Rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví

- a. hodnotit své chování - ví, kdy se chová správně a kdy špatně
- b. vnímat krásu kulturního dědictví - hraje pohádky, při „soubojích“ používá „rytířská“ pravidla, zajímá se o charakterové vlastnosti hrdinů, zná některé lidové pohádky, ztvárňuje pohádkové postavy
- c. vnímat krásu jako jeden z projevů zdraví přírody - rozlišuje „zdravou a nemocnou“ rostlinu, potok, les, krajinu...

- d. vědět, že každá lidská aktivita přináší důsledky a má přímý vztah ke zdraví i zdraví ostatních - nezničí svévolně vybavení školky, nezanechává po sobě odpadky, ví, proč třídí odpad, posuzuje známé aktivity z hlediska jejich důsledku pro další lidi a pro přírodu (př. co se stane, když hodím papír na zem...)

3. chápe, že zdraví není samozřejmost a musí je chránit

- a. vědět o důsledcích nedostatku pohybu pro zdraví - ví proč je důležité správné držení těla, že při nedostatku pohybu mohu onemocnět
- b. vědět o nutnosti udržování svého těla ve zdraví - ví, že se dá předcházet nemoci, ví, proč se chodí k lékaři
- c. vědět o významu dodržování osobní hygieny pro zdraví - ví proč se myjeme, čistíme si zuby, dodržujeme hygienu na toaletě

4. Chápe, že když je člověk nemocen (krátkodobě, dlouhodobě, akutně, chronicky), nemůže dělat řadu věcí, které dělá rád a které patří k jeho životu

- a. mít povědomí o proměně těla nemocí, úrazem - dovede hrát hry na téma nemoc, úraz a jeho léčení a ošetřování, vypráví o svých zkušenostech s nemocí a s úrazem
- b. vědět o nutnosti přizpůsobit své chování v době nemoci, po úrazu a při ošetření - hraje námětové hry na lékaře, na sanitku, na nemocnici, ví, jak se ošetřuje drobný úraz, ví, jak se správně chovat při infekčních onemocněních (např. při kašli, rýmě používá kapesník)
- c. projevit porozumění a cit (empatii) pro potřeby a zájmy druhého - pomáhá rodičům, sourozencům, kamarádům, slabým a nemocným
- d. vyvodit některé důsledky ze situací, dějů kolem něj, přizpůsobit tomu své chování - dokáže odpovídat na otázku : Co se stane když..?

5. Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví i zdraví ostatních a přírody

- a. napomáhat vlastnímu zdraví zdravými životními návyky - aktivně vyhledává a vyžaduje příležitosti k odpočinku, pravidelně pije vhodné nápoje
- b. rozvíjet a kultivovat pohybovou koordinaci s hudbou - hraje pohybové a taneční hry, pohybem dovede vyjádřit rytmus, melodii, tempo
- c. zvyšovat svoji tělesnou zdatnost - dokáže ujít přiměřený kus cesty, používá různé nářadí, vykonávat namáhavější pohyby (běh, překážková dráha atd.) i po „delší dobu“

- d. samostatně uspokojovat tělesné potřeby podle individuálně pociťované potřeby (míry) společensky přijatelnou formou - dovede odpočívat, když je unaven, má návyk vhodnou formou požádat o jídlo pití, svléká se a obléká dle pocitu tepla
- e. zná způsoby a prakticky zvládá úkony osobní hygieny a sebeobsluhy - dovede si dle potřeby samostatně čistit nos, dovede vykonat osobní potřebu i v nestandardních podmínkách (les, hřiště...), správným způsobem používá toaletu, umí splachovat
- f. znát pravidla bezpečného chování chodce v dopravním provozu - dovede se řídit signály na semaforu, umí předcházet silnici, zná některé dopravní značky
- g. postarat se o sebe a o druhé podle svých sil - pomáhá těm, kdo pomoc potřebují a přijmou ji

6. Uvědomuje si, že zdraví je prioritní hodnotou

- a. spoluvytvářet prostředí pohody ve třídě - chystá překvapení, pomůže druhému v tom, v čem potřebuje, rozvíjí humorné situace, vylepšuje prostředí třídy
- b. přizpůsobit své chování tak, by jeho důsledky nepoškodily zdraví těch společenství, v nichž žije - dodržuje pravidla společenského chování, hospodárně zachází s materiály, hračky nerozbíjí úmyslně, je šetrné k věcem, které používá, odpadky odhazuje do určených nádob
- c. vykonávat jednoduché činnosti podporující zdraví těch společenství, v nichž žije - uklízí po sobě, pomáhá s úklidem,
- d. mít zájem podílet se na pozitivních změnách, které směřují k podpoře jeho zdraví, zdraví ostatních lidí a přírody - neublíží živočichům, pečuje o rostliny, ve třídě třídí odpad

7. Má vytvořenou představu o zdravé životosprávě

- a. uspokojovat osobní potřebu pohybu - je zvyklé samo organizovat i účastnit se pohybových aktivit, ví, že pohyb pomáhá zdraví
- b. vědět o správném držení těla - umí zaujmout dle rady správný stoj a sed
- c. zdokonalovat koordinaci hrubé a jemné motoriky - dovede hodit míč, koordinovaně provádí pohyby, samostatně jezdí na koloběžce, odstrkovadle, samostatně se obléká, svléká, obouvá a zouvá, zvládá úkoly her rozvíjející jemnou motoriku, tužku drží standardním způsobem, správně chodí po schodech, stříhá a lepí různé materiály

- d. znát důsledky požívání některých potravin pro zdraví - rozlišuje pamlsky z hlediska zdravé výživy, ví, které potraviny zdraví neprospívají, ze souboru potravin vybírá ty, které podporují zdraví
- e. znát názvy potravin pojmenovává některé potraviny a některá jídla, u jednoduchých jídel zná přípravu
- f. znát původ základních potravin a způsoby jejich uchovávání - ví jak chránit potraviny před zkažením, zná původ některých potravin

3. Dítě a ten druhý - oblast interpersonální

1. Je zvědavé a má touhu poznávat

- a. chtít rozumět okolnímu světu, tomu, co vidí, slyší, hmatá, pociťuje - je zvyklé klást otázky, když něco neví
- b. zajímat se o lidské činnosti a dostupná povolání a vytvořit si o nich konkrétní představu - napodobuje jednotlivé lidské činnosti v námětových hrách, učí se znát některé profese
- c. vytvořit si pozitivní vztah k umění - doprovází zpěvem, hraje divadlo, má své oblíbené knihy, raduje se z návštěvy koncertů, divadel apod., vyhledává příležitost ke zpěvu, tanci
- d. umět srozumitelně vyjádřit myšlenku - dovede slovně vyjádřit své potřeby a přání, dovede slovně označit předměty a jevy, nenahrazuje slova gesty, klade srozumitelné otázky
- e. vědět jak přichází dítě na svět - ví, co potřebují miminka
- f. vědět, kdo všechno patří do rodiny, znát nejbližší příbuzenské vztahy - hru na maminku a na tatínka, umí vyjmenovat další členy rodiny, ví, kdo ke komu patří, vypráví zážitky ze svého domova
- g. znát činnosti členů užší rodiny v zaměstnání i doma - při námětové hře na tatínka a na maminku si hraje na jejich povolání
- h. vědět o místních tradicích, zvycích a slavnostech - vycházejících z křesťanských tradic
- ch. pochopit vzájemné vazby v konkrétním celku (ekosystému) - rozlišuje co patří do živé a neživé přírody, ví, které základní životní podmínky jsou zapotřebí u rostlin a u živočichů
- i. zajímat se o odpovědi i na otázky přesahující běžný lidský život - co bylo a co bude pak - založeno na křesťanských principech

2. Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého nejbližšího okolí

- a. odhadovat rizika ohrožující jeho bezpečnost - dodržuje pravidla bezpečnosti, ví, jaké je nebezpečí seznamování se s cizími lidmi
- b. odhadovat, kdy potřebuje pomoc dospělého - dovede si říci o pomoc, zdolává překážky dle svých možností a sil (každý leze jen tam, kam umí)
- c. rozlišovat činnosti, které může dělat samo a které mohou vykonávat jen dospělí - ve hře rozlišuje dospělé a dětské role
- d. rozlišovat žalování od potřeby informovat dospělého - nežaluje, obrací se na dospělého v případě nutnosti
- e. vědět, že když problém přesahuje jeho síly, má požádat o pomoc - ví, na koho se může obrátit

3. Rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti

- a. chápat rozdíly mezi skutečností zobrazovanou, reálnou a symbolickou - dovede vstoupit do hry a z ní vystoupit, rozlišuje fantazijní příběh od reality
- b. mít bohatě rozvinutou fantazii - uplatňuje fantazii při hrách, výtvarných a hudebních činnostech
- c. opakovat z paměti jednoduché série psychomotorických úkonů - opakuje jednoduché série pohybů s i bez slovního doprovodu
- d. orientovat se v čase - přiřazuje pojmy ráno, poledne a večer a typické lidské činnosti v tuto dobu, umí popsat rozdíl mezi dnem a nocí, zná roční období
- e. pohybovat a zapamatovat si krátký literární text, příběh - přednáší říkadla a básně, vypravuje jednoduché příběhy, v námětových hrách přehrává příběhy
- f. poznat shodu, podobnost, rozdíl - dovede vyhledat rozdíly v řadě podobných předmětů apod.
- g. připravit, záměrně se soustředit na určitou dobu, uskutečnit a dokončit činnost - soustředěně naslouchá čtení, vyprávění, dokončí rozdělanou činnost
- h. rozlišit a pojmenovat vlastnosti a kvalitu věcí a vztahy mezi nimi (barva, tvar, množství, velikost, druhy materiálů) - umí porovnat, popsat

- ch. rozlišit směry a vzdálenosti, orientovat se v prostoru - správně používat předložky - před, za, pod, umí určit správně, co je dál, co blíž, umí ukázat nahoře, dole, vpravo, vlevo, uprostřed
- i. skládat části do celků a rozkládat na části - skládá dřevěné mozaiky, puzzle, obrázkové kubusy
- j. všímat si věcí, lidí a dějů kolem sebe, sdělovat, čeho si všimlo - je zvyklé pozorovat okolí a hovořit o změnách, je zvyklé vyprávět zážitky
- i. vytvářet bohatství představ - vyjadřuje své představy pohybem, slovně, výtvarnými a hudebními činnostmi
- j. vytvářet logické souvislosti a celky - dokončí příběh, doplňuje slova v písni
- k. záměrně vnímat a znát názvy věcí, jevů a rozumět obsahu názvů - správně určuje a pojmenovává věci a jevy ve svém okolí

4. Umí se citově vyrovnat s novými situacemi v rámci běžného života dítěte svého věku

- a. chovat se s empatií a respektem k citovému životu svého i druhých - nebojí se dát svoje city najevo, nevysmívá se citovým projevům ostatních, raduje se s ostatními, snaží se utišit negativní city druhých
- b. kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad - respektuje pravidla soutěžení, dovede vyjádřit city a prožitky společensky přijatelným způsobem
- c. své chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si různé sociální role
- d. uznávat práva druhých - dovede ustoupit, neposmívá se, na odlišnosti neupozorňuje nevhodným způsobem

5. K problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiný

- a. mít a hájit svůj názor - obhájí svůj názor adekvátní formou, nebojí se říct svůj názor
- b. održovat základní společenské normy komunikace - domlouvá se, vyjednává, mluví srozumitelně, přiměřeně hlasitě, neskáče do řeči, pozdraví, rozloučí se, požádá, poprosí, poděkuje, oslovuje děti jejich křestním jménem
- c. chtít spolupracovat ve skupině a se skupinou - neprosazuje se na úkor druhých, umí přijmout úkol, vyvíjí snahu o dokončení společného úkolu
- d. aktivně hledat řešení - všimá i nepořádku kolem sebe, vymýšlí více řešení

6. Řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může řešit více způsoby

- a. přístupovat tvořivě ke skutečnosti - řeší tvořivé problémy - improvizuje, domýšlí, nalézá alternativní řešení, tvoří originální výtvořky
- b. hodnotit své chování i chování druhých - nebojí se přiznat chybu, umí se omluvit
- c. rozumět projevům neverbální komunikace - pozná podle tváře náladu kamaráda, rozlišuje význam gest, mimických a pohybových projevů
- d. vědět, že je více možností řešení konfliktů - řeší konflikt v mezích dohodnutých pravidel
- e. zná dohodnutá pravidla chování ve skupině - dokáže pojmenovat pravidlo, které bylo porušeno, umí říci, co mu na chování druhých vadí, podílí se na vytváření pravidel ve skupině a tato pravidla neporušuje
- f. odhadovat rizika i přínosy zvažovaných řešení - dokáže přijmout důsledky svého chování, ví, že před každým konáním má nejdříve zvažovat situaci

7. Nemá obavu ze změny, přijímá ji jako běžnou součást života

- a. vědět, že se tělo v průběhu času mění - rozlišovat jednotlivé fáze lidského života, ví, ve které fázi lidského života je a která bude následovat
- b. mít povědomí o proměně těla nemocí, úrazem - dovede hrát bohaté námětové hry na téma nemoc a úraz, jeho léčení a ošetření
- c. pozorovat přítomné děje kolem sebe a jejich změny, zjišťovat příčiny změn - dovede dokončit začatý příběh, umí řadit obrázky podle posloupnosti děje, vyhledává logickou souvislost v jednoduchých dějích pomocí logických otázek
- d. vědět, že se v čase vyvíjí a proměňuje - ví jak probíhá život (narození, růst, vývoj, stárnutí atd.), ví, jak se mění počasí v přírodě a v průběhu roku, ví, že se čas měří na hodiny, dny, týdny, měsíce, roky
- f. mít zájem podílet se na pozitivních změnách, které směřují k podpoře zdraví, zdraví ostatních lidí a přírody - třídí odpad, umí pečovat o rostlinky

4. Dítě a společnost - sociálně kulturní oblast

1. Má vytvořeny základní návyky sebeobsluhy a osobní hygieny

- a. mít potřebu čistého zevnějšku a úpravy - má návyk udržovat věci, které používá v pořádku, umí se upravit
- b. samostatně dodržovat pravidla a postupy osobní hygieny a sebeobsluhy - dovede se čistě mýt
- c. samostatně se chovat při stolování, kulturně stolovat - chová se u stolu přirozeně, dokáže vydržet u stolu sedět a neodchází, umí použít ubrousek, umí se po ukončení jídla uklidit své jídelní místo
- d. znát způsoby a prakticky zvládat úkony osobní hygieny a sebeobsluhy - dovede vykonat potřebu i v nestandardních podmínkách (např. hřiště), umí splachovat, správně zvládá použití toalety, samostatně se obléká, obouvá, svléká a převléká
- e. snižovat závislost na dospělých - je samostatné ve stolování, sebeobsluze, neobrací se s každou maličkostí na dospělého
- f. vážít si sebe, pro to, co umí - umí požádat o pomoc, nezneužívá ochoty druhých k pomoci, ví, jaké činnosti se mu daří, je hrdé na výsledky své práce

2. Dovede označit svoje potřeby (tělesné, psychické, sociální, etické), přizpůsobit jim své chování

- a. uspokojovat osobní potřebu pohybu - ví, že pohyb pomáhá zdraví, je zvyklé samo organizovat a účastnit se pohybových aktivit
- b. ztotožnit se s podobou svého těla a s vlastním pohlavím - nezesměšňuje své tělo a ni tělo druhých
- c. samostatně uspokojovat tělesné potřeby podle individuálně pociťované potřeby (míry) společensky přijatelnou formou - dovede odpočívat, když je unaveno, má návyk vhodnou formou požádat o jídlo, pije dostatečně dle osobní potřeby, svléká se a obléká podle pocitu tepla, záměrně vnímá a zná názvy věcí, jevů a rozumí obsahu názvů - pozoruje dění kolem sebe, správně určuje a pojmenovává věci kolem sebe
- d. chovat se autenticky - aktivně se účastní komunitního kruhu, nezastírá své pocity, projevuje se autonomně při tvořivých činnostech, projevuje se spontánně způsoby přiměřenými věku

3. Odhaduje rizika ohrožující jeho zdraví a bezpečnost

- a. odhadovat rizika ohrožující jeho bezpečnost - dodržuje pravidla bezpečnosti

- b. zná pravidla bezpečného chování chodce v dopravním provozu - dovede se řídit signály semaforu, umí přecházet přes silnici, zná některé dopravní značky
- c. zná, co mu pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví - ví o existenci látek poškozujících zdraví, při nálezů nebezpečných předmětů upozorní dospělého, ví, že nesmí trhat neznámé plodiny, nesbírá pohozené injekční stříkačky
- d. zvažovat situaci z hlediska bezpečí - dodržuje dohodnutá pravidla chování a bezpečnosti, dodržuje pravidla chování na hřišti,
- e. rozlišit činnosti, které může dělat samo a které mohou vykonávat jen dospělí - nedělá činnosti, které přísluší jen dospělým, ve hře rozlišuje role dětské a dospělé
- f. rozlišovat žalování od potřeby informovat dospělého - nežaluje, na dospělého se umí obrátit vhodnou formou v případě nutnosti
- g. vědět, že kontakty s některými dospělými mohou být nebezpečné - umí odmítnout nevhodný pokyn, umí říci ne a svěřit se
- h. odhadovat rizika i přínosy zvažovaných řešení - dokáže přijmout důsledky svého chování, rozhodnutí přizpůsobuje výsledku úvahy

4. V běžných životních situacích předvídá následky a přijímá konkrétní důsledky svých činů svého chování

- a. chápat souvislosti mezi příčinou a následkem při ochraně zdraví - ví, kde a čím může svým chováním ohrozit zdraví nebo bezpečnost svou i druhých (např. skákání ze schodů...)
- b. chovat se odpovědně - projevuje se otevřeně, ale společensky přijatelnou formou, přijímá důsledky svého chování
- c. chápat, co je pochybení a vědět, že se má odpouštět - umí odpustit, umí přijmout důsledky svého nesprávného chování, zastane se slabšího
- d. přizpůsobit své chování tak, aby jeho důsledky nepoškodily zdraví těch společenství, v nichž žije - dodržuje pravidla společenského chování, hospodárně zachází s materiálem, je šetrný k věcem, které používá, odpadky odhazuje do určených nádob, nerozbíjí hračky úmyslně

5. Dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá u ní a dokončí ji

- a. zdokonalovat koordinaci hrubé i jemné motoriky - dovede hodit a chytit míč, koordinovaně provádí pohyby, samostatně jezdí na odstrkovadle, zkouší tříkolku a koloběžku, sám se obléká a zouvá, stříhá a lepí různé materiály
- b. připravit, záměrně se soustředit na určitou dobu, uskutečnit a dokončit činnost - dokáže činnost přerušit a vrátit se k ní, soustředěně naslouchá čtení a vyprávění
- c. chtít spolupracovat ve skupině a se skupinou - neprosazuje se na úkor druhého, umí přijmout úkol, vyvíjí snahu o dokončení společného úkolu
- d. uplatnit svou dovednost ve prospěch společenství - hračky ukládá na místo, prostírá stůl a umí pomoci při úklidu

6. Umí vyjádřit, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč

- a. mít a hájit svůj názor - obhajovat svůj názor adekvátní formou, nebojí se říci svůj názor
- b. mít rozvinutou potřebu svobody - umí obhájit své právo, umí se prosadit adekvátním způsobem
- c. umět srozumitelně vyjádřit myšlenku, formulovat otázku - dovede slovně vyjádřit své potřeby i přání, klade srozumitelné otázky, nenahrazuje slova gesty, umí říci svůj názor
- d. uplatňovat neverbální komunikaci - reagovat správně na podněty neverbální komunikace
- e. vědět o odlišnostech i podobnostech věcí a jevů, které je obklopují - v encyklopediích dovede vyhledat a okomentovat obrázky různých druhů zvířat, rostlin podnebí apod., řadí a třídí obrázky dle jejich podobnosti a odlišnosti

5. Dítě a svět - oblast environmentální

1. Poznáváním sebe samého vytváří pravdivý obraz o sobě, o své identitě, vlastnostech (temperament), sklonech a schopnostech

- a. ztotožnit se s podobou vlastního těla a s vlastním pohlavím - nezesměšňuje svoje tělo ani tělo druhých
- b. záměrně vnímá a zná názvy věcí, jevů a rozumí obsahu názvů - pozoruje dění kolem sebe, správně určuje a pojmenovává věci a jevy ve svém okolí
- c. mít představu, že city souvisí s tělesnými projevy - umí rozlišovat a pojmenovat části těla a podle výrazu obličeje, držení těla apod., pochopí emoční stavy

- d. mít představu jak vypadá a jakého je pohlaví - na pokyn se zařadí do skupiny dětí stejného pohlaví, pozná se na fotografii i z profilu

2. Snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí

- a. kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad - respektuje pravidla soutěžení, dovede vyjádřit své city a prožitky společensky vhodným způsobem
- b. hodnotit své chování - ví, kdy se chová správně a kdy špatně

3. Chová se vstřícně a je ochotné pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí a potřeby druhých

- a. snižovat závislost na dospělých - je samostatné v sebeobsluze, stolování, v hygieně
- b. postarat se o sebe a o druhé podle svých sil - pomáhá těm, kdo pomoc potřebují a přijmou ji
- c. vytvořit pozitivní vztah ke školce - zná název své školky, vyhledává společnost dětí, podílí se na přípravě slavností
- c. vytvořit si pozitivní vztah k obci, vlasti jako k místu, kam patří - připravuje dárečky pro seniory z YMCA, účastní se besídky pro ostatní členy YMCA, umí vysvětlit co je „domov“ a co je cizina
- d. vykonávat jednoduché činnosti podporující zdraví těch společenství, v nichž žije - uklízí po sobě, podílí se na výzdobě třídy

4. U druhých respektuje a toleruje potřeby a odlišné způsoby jejich uspokojování

- a. chovat se s empatií a respektem k citovému životu svého i druhých - nebojí se dát svoje city najevo, raduje se s ostatními, nevysmívá se výsledkům druhých
- b. uvědomuje si různorodost projevů citového života - spontánně a s prožitkem zpívá, tančí, kreslí
- c. chápat, že lidé jsou různí a chovají se různě - neodmítne kontakt s dítětem z důvodu jeho odlišnosti
- d. chtít porozumět projevu druhých - reaguje na projevy druhých, všímá si projevů citů, chování, jednání druhých
- e. projevit porozumění a cit (empatii) pro potřeby a zájmy druhého - pomáhá kamarádům, rodičům apod.
- f. vnímat odlišnost jako přirozený stav - dovede najít podobnosti i odlišnosti těla, osobních vlastností a projevů mezi dětmi ve třídě, mezi svými příbuznými, nebojí se odlišností

5. Prožívá vztah k přírodě, sounáležitost s přírodou neživou i živou

- a. pociťovat sounáležitost s živou i neživou přírodou - neubližuje živočichům, raduje se z pobytu v lese, v parku..., vědomě nepoškozuje životní prostředí
- b. vnímat estetické hodnoty živé i neživé přírody - hodnotí krajinu z estetického hlediska, upozorňuje na změny barev, vnímá jedinečnost stromů, zvířat, znázorňuje výtvarnými prostředky své zážitky z krajiny
- c. vnímat krásu jako jeden z projevů zdraví přírody - „rozlišuje zdravou a nemocnou rostlinu“

6. Ochraňuje přírodu, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje

- a. chovat se odpovědně - projevuje se otevřeně, ale společensky přijatelnou formou, přijímá důsledky svého chování
- b. přizpůsobit své chování tak, aby jeho důsledky nepoškodily zdraví těch společenství, v nichž žije - dodržuje pravidla společenského chování, hospodárně zachází s materiály, hračky nerozbíjí úmyslně, je šetrné k věcem, které používá, odpadky odhazuje do určených nádob
- c. vědět, že každá lidská aktivita přináší důsledky a má přímý vztah ke zdraví přírody - dodržuje pravidla chování v přírodě, chová se šetrně k životnímu prostředí

Dítě a jeho tělo - oblast biologická

- výlety
- výtvarná a pracovní činnost
- používání průlezek
- zdolávání překážek
- ztvárňování lidské postavy
- **podoblast: sebeobsluha:**
- dodržování pitného režimu
- každodenní provádění opakujících se úkonů hygieny, stolování a sebeobsluhy
- nácvik konkrétních dovedností (knoflíky, zipy), na skutečných předmětech i na hračkách
- námětové hry (např. na maminku a na tatínka)

- práce s literárními texty
- pracovní činnosti (pomoc při úklidu, úklid stolu, hraček)
- pomoc mladším dětem
- **podoblast: zdravá výživa:**
- diskuse o výživě
- hádanky o jídle
- vyhledávání souvislostí mezi výživou a zdravím
- práce s literárními texty
- prostírání stolu
- třídění a přiřazování potravin
- využívání encyklopedii
- **podoblast bezpečnost a ochrana zdraví:**
- dramatické cvičení (na prostorové citění, na orientaci v prostoru, na pohotovost..)
- dramatická hra
- nácvik přecházení silnice
- námětové hry (dopravní policie, na hasiče, na nemocnici ..)
- práce s literárními texty
- řešení modelových situací (ztratil jsem se, oslovil mě neznámí člověk ...)

Dítě a jeho psychika - oblast psychologická

- **podoblast: poznávání**
- diskusní druh
- dramatické cvičení (rozvoj představivosti a fantazie)
- hry s básněmi, písněmi a pohádkami
- práce s literárními texty

- smyslové hry
- práce s různými materiály (látky, dřevo, přírodniny..)
- skládání skládaček
- řazení obrázků podle děje
- výlety
- výtvarné činnosti
- **podoblast: prožívání**
- dramatická cvičení (např. rozvoj neverbální komunikace, rozvoj vnímání, skupinové cítění..)
- komunitní kruh
- námětové hry motivované citovým zážitkem (návštěva, výlet, poslech, četba..)
- poslouchání písní, příběhů apod. se smutným, veselým námětem
- relaxační chvílky
- vyjadřování pocitů slovem, hrou, pohybem, zpěvem, malbou...
- rozvíjení humorných situací
- rozhovory mezi dětmi
- **podoblast: sebepojetí**
- autoportrét
- dramatická cvičení (např. na jména, na rozvoj smyslů, na podporu sebevědomí..)
- hry se svým stínem, obkreslování postavy otisky částí těla apod
- každodenní provádění opakujících se úkonů hygieny, stolování
- komunitní kruh
- vyprávění zážitků
- využití encyklopedií, práce s literárními texty

Dítě a ten druhý - oblast interpersonální oblast

- **podoblast: respekt a tolerance**
- hry a činnosti výtvarné a hudební
- komunitní kruh
- kooperativní hry
- návštěvy, výlety
- práce s literárními texty
- vyprávění vlastních zážitků
- užívání encyklopedií
- **podoblast: komunikace**
- „čtení“ obrázků v psaném textu
- vedení dialogu pomocí loutek apod.
- diskuse na dané téma
- dramatická cvičení
- hry zaměřené na rozvoj řeči (např. jazykové hry, gymnastika mluvidel, dechová cvičení, sluchová cvičení, artikulační cvičení, skládání rytmů..)
- komunitní kruh
- vymýšlení pohádek
- vyřizování vzkazů
- **podoblast: spolupráce**
- dramatická cvičení (na rozvoj vztahů ve dvojicích, ve skupině..)
- komunitní kruh
- kooperativní hry
- pohybové hry
- práce s textem
- nesoutěživé hry

- využívání rozpočítáadel
- úklid hraček
- spoluvytváření pravidel ve skupině a sebeobsluha

Dítě a společnost - sociálně kulturní oblast

- **podoblast: rodina a domov**
- diskusní kruh
- námětové hry na domov v různých situacích (např. jedem k babičce..)
- práce s literárními texty
- výroba dárků pro rodiče např den matek
- využívání encyklopedií
- **podoblast: škola mateřská a základní**
- dětské slavnosti
- improvizované hraní divadla
- námětové hy (např. na školu, školku ...)
- práce s literárními texty
- společné oslavy vánoc, velikonoc, masopustu apod.
- společné výlety
- prohlížení si třídních fotografií
- zpěv, tanec, hra na nástroje
- **podoblast: obec a země**
- diskusní kruh

Dítě a svět - oblast environmentální

- **podoblast: souvislosti**
- využívání encyklopedii
- třídění odpadu

- pěstitelská činnost
- **podoblast: vývoj a změna**
- práce s literárními texty
- využívání encyklopedií
- vytváření kalendáře
- pozorování a třídění (např. obrázků, fotografií..)
- **podoblast: rozmanitost**
- činnosti a hry pohybové, výtvarné a hudební
- diskusní kruh
- poslech pohádek jiných národností, etnik..
- využití encyklopedií
- záměrné pozorování
- uspořádání výstavek práce dětí
- **podoblast: ovlivňování člověkem**
- diskuse ve skupině
- společné zvažování problémů
- dramatická hra
- kulatý stůl
- práce s literárními texty
- vycházky, výlety
- samostatné řešení modelových situací

Za aktuálnost plánu výchovy a péče zodpovídá vedoucí centra.

V Praze dne 24. 7. 2023.....